

A LAP ELŐFIZETÉSI ÁRA:

Egy évre	6 frt. — kr.
Fél évre	3 „ — „
Negyed évre	1 „ 50 „
Egyes szám ára	6 kr.
Külföldre egy évre	8 frt. — kr.

Ezen lap megjelenik
hetenkint kétszer:
vasárnap és csütörtökön.

SZÉKELYFÖLD.

Közigazgatási, társadalmi és szépirodalmi hirlap,
a csikmegyei gazdasági egyesület hivatalos közlönye.

Hirdetések közlési díja:

minden egy hasábos 1 garmond
sorért vagy annak térfogatáért
4 kr. s minden egyszeri közlés
után 30 kr. bélyegdíj fizetendő.
Nagy és többször közlendő
hirdetményt a kiadóhivatal ár-
kedvezményben részesít.

A „Nyiltér” rovatban
közleendő cikkek soronkint
10 kr. díjért közöltetnek.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓ-HIVATAL:
Kézdi-Vásárhelytől: Csik-Szeredában: Székely-Udvarhelytől:

Szabó Albert könyvnyomdájában.

T. Nagy Imre szerkesztő lakásán.

Dr. Kádebó Ferenc szerkesztő lakásán.

A lap tartalmát illető közlemények, valamint előfizetési pénzek, hirdetések, nyiltterek stb. mindhárom szerkesztőségben és kiadóhivatalban elfogadják.

A jó termés.

Sz.-Udvarhely, aug. 10.

Vége egy olyan aratást értünk, mely a gazda száját nem panasza készíti; termést, melyen megelégedéssel tekint végig a szántó-vető s oly sok inséges és felhalmozott nyomorúságait, részben legalább, megapaszthatja.

Marosszék dicsekedve néz végig a Nyárad, a Maros mentén; Udvarhelyszék meg van elégedve már-már bevégzett aratásával és Háromszéknek sincs oka semmi panasza; Küküllőmegye szép reményekkel tekint a szüret felé; a tengeri mindhárom vármegyében szépen igérkezik, s ahhoz érő gazdák sok és jó bort ígérnek 1882-nek!

A gazda tehát megtöltöndi szuszékjait, a kasokat, hordói nem maradandnak üresen s éléskamrája is nyújtani fog egy-két izletes falatot. De a gazda számoljon is helyzetével.

Rossz termésű évek, elfekélyesült adózási rendszerünk százszoros szivattyúi, korábbi években rakott adósságok, a tagosítás-arányosítás költségei, a gazdaságához szükséges forgó tőke, az elvedlett gazdasági szerek, a tűz-, jég-biztosítás költségei a gazdát egyszerűsmind számadásra is készítik.

Magyarország államháztartása nem olyan, hogy azzal szemben bármely gazda is tudhatná, mikor követel az tőle nem várt adózásokat.

Azért siessen most a jó termés nyújtotta filléreken terheik könnyíteni.

A földbirtok, a pusztulásnak indult földbirtokos osztály ezen egyetlen remediuma, több terhet immár el nem bír.

A „Székelyföld” tárczája.

A csók.

(Elmefuttatás.)

„Csókoljon meg, korcsmárosné, violám,
Édes a csók, felédesül tőle szám!”

Petőfi.

A csókot Isteni eredetűnek nem mernék állítani; de hogy az emberiség eredetével egyidejű, az tény.

Ismerték azt a régiek is; hisz talán ők is csókolódtak az istenadták, de annak csábos erejét nem ismerték, illetve akkora fontosságot nem tulajdonítottak neki, mint az újabb civilisált szerelmes nemzedék. Sőt a régienél nagyon is alárendelt szerepet játszott, ugyanígy, hogy csóknak talán merészség is volna nevezni.

A csók eredetére nézve a csók-buvárok, gavallérok és szerelmesek véleménye eltérő. A csóktudós társaság annak eredetére nézve két nézőpontot is fogadott el, minket szegény epedő nemzedéket azon emésztő kételyben hagyva hátra, hogy most bizonyosan nem is tudjuk, vajjon melyik tulajdonképpen a valódi.

Az egyik nézet ez:

A régienél a nők meg voltak fosztva a kedves „konty alá való”-nak élvezetétől. Midőn a hazulról eltávozott férj hazatért, a nőnek első kötelessége volt, a szigorúan ellenőrködő férjnek ajkát ajkával érinteni,

A gazdálkodás belterjesítésével kell tehát okvetlenül a termelés fokozására hatni; erre pedig egy-egy jótermésű év fölöslegéből lehetne sikerrel fordítani. Mert a teher vége a kótya-vetye, a dob, az árverés, a birtoktalanság.

Nincs remény az állami, improduktív költsékezés alábbszállítására; nincs tehát a földbirtokkal járó terhek elfogyására sem. A teendő, nem a véggett, hogy haladassunk a vagyonosodás útján, hanem hogy csak fennállhassunk: a gazdálkodás okszerűségében és a takarékoskásban van. Szomorú, hogy a constellatiók ilyenek; de mivel ilyenek, illő, nevükön nevezni azokat s a teendők után látni.

Ez a jótermésű év egyaránt előnyös a gazdának, mint az iparosnak és kereskedőnek is. A kézműves és boltos követelése ki lesznek fizetve, s egy pillanatra legalább mindhárom osztály könnyebben fog fellélegzeni. Csak hogy épen azért szükséges az előrelátás, a régi nyomorúságok törlesztése, mert könnyen lehet, hogy az egy kövér esztendőre ismét elkövetkezendőnek a sovánny éveknek sokaságai. És akkor, mert sem az államra nem számolhatunk, sem pedig a tartaléktökéhez nem nyúlhatunk, mert azt, a miből illet alkothatunk volna, immár régen kivette kezünkől az állam a fináncz és adóexecutor által: oly földbirtoki calamitás előtt fogunk állni, melyből a kibontakozásnak még a látszatát sem tudjuk megjelölni.

Más államok nincsenek oly helyzetben, mint mi, mert az államháztartás

hogy ez nejeinek ebbeli ártatlanságáról valóssággal meggyőződjék.

Csakhamar átlátták, hogy az istenek olympi nektárúkból az embereknek is bőven adtak, azután csupán időtöltésből is csókolódtak, csak hogy az isteni nektárt élvezhessék.

A másik nézet ez:

Aeneas, Trója pusztulása után, megmaradt népével sok veszelő és balszerencse közepett Latium partjain kikötött. Mig a férfiak elmentek az alapítandó hazának földét megnézni, addig a hajón maradt „Éva-utód”-ok összesugtak. A hely nekik megtetszett, egy alkotmányos ülésben elhatározták, hogy egy tapodtat sem mennek. Tervök kivételre legalkalmasabbnak találták a hajókat felgyújtani.

Azindítványt tett követte. Hogy a felgomolygó láng láttára rémülten visszatérő férjeknek, haragját és lármáját valamennyire csillapítsák, ajkakkal dugták be szájukat. S a nők azóta ezt mindig folytatják.

A csók definiálása a különböző vérmérsékletű ifjonek meghatározása szerint igen különböző.

A heves véralkatu szerelmes azt mondja, hogy a csók egy olyan isteni édes valami, a mit kimondani nem, hanem csak élvezni lehet.

A gavallér a csókot így határozza meg:

nem lehetleníti a gazda existenciáját s mert az osztályt, mely a haza földjében munkál, mindenütt meg szokták a pusztulástól védelmezni.

Mi erre nem számolhatunk. Mi önerőnkre, önesztünk józanságára vagyunk rákényszerítve. Ez még segíthet rajtunk, s ha ez sem: legalább nincs mit vádként magunkra emeljünk s legalább megtettük a lehető.

Sajgó.

Ischl, aug. 9. Király ő felsége és Vilmos császár Klaudy és Czedik által vezetett különvonaton ma délből 12 órakor ide megérkeztek. Erzsébet királyné a pályaudvarban várta a két uralkodót. A német császár kíséretében voltak: Reuss herceg, Lehnendorff gróf, Broesigke szárnysegéd, Leuthold udv. orvos és Bork és Kaatzki udv. tanácsosok. A fogadtatás Eben-seeben, valamint Ischlben is igen szívélyes volt a közönség részéről is, mely mind a két helységben tömegesen összegyűlt. Ő felségeik a német császárt az „Erzsébet” szállodába kísérték; az utat egészen odáig a fürdőközségig lepte el. A szálloda előcsarnokában Hohenlohe főudvarmester, Hoffmann főintendans és számos német hölgy gyűlt össze a fogadtatásra.

Ischl, aug. 9. Délután 3 órakor diszebed volt a király ő felsége tulajdonát képező nyaralóban. Az ebédre, mely 4 1/2 óráig tartott, Reuss herceg, Dunajewski és Hoffmann báró is meghívtak. Este diszeledés lesz a színházban; előadásra kerülnek a „Tagebuch” és a „Versprechen hint'm Herd” darabok, hírneves művészek, köz-

A csók előjátéka egy majdan a szerelem andalító mámorában eljátszandó vígjátéknak.

A Don Juánok pedig azt mondják, hogy a csók a kis Amor medréből lopott nedv.

A rendes hőméréskű fiatalok egyszerűen a szerelem zálogának szeretik nevezni. Halljuk, mit mond a phlegmaticus!

Ő azt tartja... hogy, hát bizony a csók nem egyéb, mint egy adósságos kötelezvény a megkötendő házasságra nézve.

Az öreg pedig úgy vélekedik, hogy az a szerelem „nyugtatója”.

Az én szerény meghatározásom pedig e tekintetben oda lyukad ki, hogy a csók nem egyéb, mint a szív heves érzelmeinek villanyszikrája, melynek telepe mindenestre a mézédés ajkában van.

Ha természetű mesterember volnék, igyekezném kimutatni, hogy a szív az ajkakkal bizonyos finom idegszálakkal, azaz csókcsatornákkal van összeköttetésben s innen van, hogy a csók helye épen az „ajkak”, nem pedig az orr... de így abban hagyom.

Hogyha pedig édes, csókos barátom, oly szerencsés állapotban vagy, hogy a csókoknak különféle nemében még válogathatsz is, akkor azt is megmondom neked s meg is esküszöm rá saját tapasztalatom után, hogy a szökeédes, a barnaédes tüzes. Most pedig tekintsük meg a csóknak

tük Lucca és Sonnenthal, közreműködésével. A színház ünnepélyesen van diszitve.

A trónörökös párt erdélyi utjáról még a következő részleteket írhatjuk: A rettyezati vadászatoknak folytatása következik, mivel a trónörökös határozottan kifejezte ez iránt szándékát — az idő zordosságát leszámítva — igen meg volt elégedve a hunyadmegyei fogadással, vadászattal, s a vidék festői szépsége kellemes hatást gyakorolt a főhercegnőre is. Rudolf trónörökös naplójegyzeteket vezetett hunyadmegyei élményeiről s nemcsak a Rettyezati faunáját vizsgálta, de a vidék társadalmi viszonyairól is élénken kérdészködött illetékes egyénektől. A trónörökös párt Boldogfalváról kedden aug. 8-án pont 4 órakor utazott el. A vasuti tisztviselők teljes diszben tisztelegtek ő ténsege előtt.

Ordódy közlekedési miniszter lemondott. Mind az ő, mind Hieronymi visszalépése végleg s visszavonhatatlanul elhatározott dolog. Mindkét államférfi oly kijelentést tett a belügyminiszter előtt, hogy ez iránt semmi kétség fenn nem foroghat. Ordódy tényleg visszavonul pár nap alatt s helyét ideiglenesen báró Kemény Gábor közgazdasági miniszter foglalja el, ki a mellett természetesen saját tárczáját is vezeti. Hieronymi még pár hétig, de legfőkébb az új ülészek megnyitáig még helyén marad, miután rögtönös visszavonulásával az ügyek menetét zavarni s a kormányzatban nehézségeket okozni nem számíthat. Ő egyébiránt végleges fölmentését kérte teljes nyugdíjra sem tartá fenn ígé-

különböző fajait, ha valamelyik antipathista szerelmes a kissé önkényes felosztásért követ nem dobna rá.

A csóknak a „cziki-puzi”-tól fel a „Judas-csók”-ig sokféle faja van; de azért — kissé önkényesebben bár — három fajt különböztetünk meg:

A tisztelet, szeretet és szerelem csókját.

A tisztelet csókját nagy emberek találkozása, megtiszteltetés, kitüntetés, felavatás stb. ünnepélyes alkalmakkor használják. Ilyen alkalomkor azonban a csókcsatornák egészen fölöslegesek, mert az ilyen csókolódás csak formaszerű, csak... szokás.

Aztán még azt is megsugathatnánk ezen csókolódásra nézve, hogy ez némely embereknek bizonyos körülmények közt csak az orr-leharapás helyét szokta pótolni.

Jaj... bocsánat ügyetlenségemért... tisztes madame-im, hát a kézesókot hol feledtem!? Na igen, ez is a tisztelet-csókhhoz tartozik, csak hogy mindenestre első sorban kellett volna kirukkolnom vele. Természetes, mint a rántás, mert hisz uton-ut-félen, konyhán és salonban, mind csak ezt halljuk:

„Csókolom kezeit!”

Valamint a szeretet és szerelem, úgy a szeretet- és szerelem-csók is nagyban különbözik egymástól.

A szerelem csak egy fellobbanó tűz, egy kitörő láva, mely kiméletlenül rombol. A szeretet lassu, hosszantartó és édes. A

nyét, melyhez joga volna, hanem esetleg végkielégítést elfogadni, ha a kormány jónak látja, hajlandó. Ő barátai előtt kijelenté, hogy teljes szabadságát akarja visszanyerni. Ki lesz utódja, ma még teljesen bizonytalan. Kormánykörökben gróf Károlyi Sándort, báró Bánhidyt, belát, de gróf Csáky Ármint is emlegetik. Ma még mindez üres kombináció, valamint az is, hogy ki lesz Hieronymi utódja. Csak mellesleg jegyezi meg az „Egyetértés”, hogy erre Ország Sándor, Darányi Ignác és György Endre képviselőket, magában a közl. miniszteriumban Záhorszky min. tanácsost stb. emlegetik. Mindez azonban semmi alappal nem bír.

Nyujtói Szentiványi Ignác beszéde.

(Elmondotta a Gábor Áron emlékére rendezett ünnepélyen az eresztevényi közös sarkertben 1882. jul. 2-án.)

(Vége.)

Miként a szép fényes napot gyakran homály borítja, miként az egyes ember életében is az örömet oly sokszor a bánat váltja fel: úgy nemzetünket is szomorú napok, nagy szenvedések, keserű csapások érték. Azonban a végtelen irgalmu örök gondviselés nem vonta meg nemzetünkötől végképen szent kegyelmét; nemzetünk jobbjai sohasem hiányoztak. A balsors csapásai-ból magas érzelmek eredtek, a keserű szenvedés önismerést, magabizsallást alkotott, az elhullottak helyett újak támadtak, az eltiprott jogok, az elnyomott nemzeti szabadság visszaszerzésén nemzetünk jobbjai ernyedetlenül munkálkodtak s így 350 év múlva a jogok visszaállítottak, a nemzeti sérelmek orvosoltattak és létre jött a dicső 1848. évi alkotmányos szabadság korszaka fényes törvényeivel. De midőn nemzetünk jobbjai az általános jólét utján üdvösen működni kezdtek volna, midőn dicső emlékü első független magyar miniszteriumunk pártatlan lelke, bölcs elméje s igazságszerető, felelhetetlen nagy férfiai a magyar birodalom minden lakóját az általános jólét áldásában részesíteni kívánták: a veszély újból meglepte nemzetünket, a lét és nemlét kérdése állott minden magyar előtt. S ekkor, midőn Erdély minden része eltiportatván, élet és vagyon ellenség kezébe jutott: egyedül a szép Háromszék, a székelőföld e kedves Árkádiája, a magyar bi-

rodalom e hős Lacedemonja lobogtatta fényes diadallal a hit, remény és szeretet háromszintű zászlóját; e kis hely érezkeblű fiait tört meg az ármány, a rosszakarat fegyvere; e kis hely adta nemzetünknek a hőslékű Gábor Áront, a jeles bajnokot, ki az ágyu nélkül kiűző seregnek több mint 60 ágyut adott; de nemcsak ágyut adott a küzdő csapatoknak, hanem rendíthetetlen bátorsággal s kitűnő szakismerettel, sikerrel tudta azt alkalmazni is. Ott volt a hőslékű Gábor Áron, nemes pályatársunk, rendíthetetlen bátorsággal, hol a legnagyobb vész mutatkozott, szelid mosolylyal bátorítván, biztatván a gyengébbeket, méltányolván s jutalomra érdemesítván a kitűnőket.

Ilyen volt Gábor Áron; ily nemes szív, ily dicső alak porlik e nyughely, ez egyszerű hant alatt; de bár egyszerű a hant, mely nemzetünk e dicső, nagy fiát takarja: szent e hely minden igaz keblű székelő magyar előtt, s mi, kik a dicső időszakban hű tisztelői, melegen szerető pályatársai voltunk, kik feledni nem tudjuk fényes erényektől sugárzó nemes lelkét, mi, ősz pályatársai, megfogva bár, de törve nem, levett főveggel s ujult lelkesedéssel szent emléke felett, kegyeletes érzéssel haladunk még hátralévő napjainkban, szünetlen hirdelve pártatlan hős tetteit, nem feledve a hőst, ki szép hazánk szabadságáért áldozta fel drága életét.

És most, igen tisztelt honfitársaim! mielőtt ideiglenes búcsút vennénk e szent helytől, hova mindig magasztos érzéssel jövünk, kegyeletes hazafiúi buzgalommal hajlunk meg, legyen szabad azokhoz, kiké a szép és nagy jövő, néhány hazafias érzelmű kérés szót intéznem.

Drága nemzetem szép reményei, nemes ifjúság! Előttetek áll a szép és nagy jövő, ne feledjétek el az 5-ik század vége felé 30 évig pártatlan bölcsességgel uralkodott vitéz fejedelmünk végperceiben mondott intő szövegét: „Szeressétek mindenkinek a hazát, e pártatlan jó és édes anyát, az élők e szent tulajdonát, mert a haza földje mindig az élők tulajdona marad s annak hű vagy hűtlen kezelése mindig az élők terheléi az utókor számára.” Ne feledjétek koszorúsként intő jóslatát: „E földön kívül nincsen számunkra hely”. Ápoljátok kegyelettel jobbaink szent emlékeit, mint a hajdani görögök. Lebegjenek úgy politikai, mint harcmezői mátyrjaink

erényei lelketek előtt. Ne feledjétek, édes hazám szép reményei, kegyeletes tisztelőiben tartani Gábor Áron szent emlékét, szerény nyughelyét, mert a ki kegyeletben tartja nemzete nagy fiainak emlékét, az tud lelkesülni, s csakis az tud biztos sikerrel működni hazája nagyságán, boldogságán, a ki lelkesülni tud. Öleljétek körül a hazafiúi szívet elfojthatatlan szent érzetével e hantokat; védjétek a feledékenység ellen e sirhalmot, mely alatt dicsőségünk méltó bálnoka nyugszik. Öntözzétek a honfiai erényeket megillető elismerés könnyeivel a dicsőség e mezején elásott magvakat, hogy azok kisarjadva, jövő életünk, jövő boldogságunknak nemesek virul, de minden viharral dacolva, ledönthetetlen terebélyes fáivá nőjjenek és erősödjenek! Isten veletek!

Tanúgy.

Elnöki megnyitó beszéd.

(Tartotta Földes József a csiki róm. kath. tanítóegyesületnek 1882. jul. 1-i gyűlésén.)

(Folytatás.)

De követeli a népek nevelését a hazának java is. Az ember társas életre van hivatva, mert emberi rendeltetését csak emberi társaságban érheti el. Az emberi társaság, melyben élünk, a haza, és a hazának, mely bennünket rendeltetésünk előadásában gyámolít, ennek fejében méltán van joga tőlünk bizonyos viszonosságotokat várni. Noha tehát az ember magában is becses bir, becsé fölött mégis hátró az is, hogy mennyiben tud hasznos tagja lenni a hazának, mennyiben tud annak közös érdeke előmozdításában tényezővé válni. A haza megvárja polgáraitól az erkölcsös életet, mert az erkölcsös életi ember a hazának veszedelmére szolgál; megvárja a haza érdeke polgáraitól az anyagi jólétre való józan törekvést, mert a hol a polgárok koldusok, ott koldus ezeknek összessége, a haza is, és mint ilyen, nem képes tagjainak céljait elérését biztosítani. Ha tehát a nevelés-oktatás az értelmi felvilágosodás terjesztésével emeli az erkölcsös életet és fokozza a képességet az anyagi téren való boldogulásra: akkor lehetetlen be nem látni, hogy benne a haza felvirágzásának egyik elsőrendű tényezőjét bírjuk. És nem alaptalannul mondjuk azt sem, hogy kétszeresen szükséges a népek nevelése oly államban, mely, mint a miénk, alkotmányos kormányformának örvendő, a lakosoknak befolyást enged az ország ügyeinek intézésére. Szabadságával, politikai jogával csak az a nép élhet a haza közjára, mely annyira képzett, hogy jogát átérteni s belátással használni tudja. Az a nép, mely ide nem ért meg, szabadságával, jogával a hazát veszedelembé dönti, mert kész megvásárolható eszköze egyesek érdekhajászatának s ily uton termékeny talaja a jellemtelenség fölbujrázásának. És nem a népnevelés-e az, mely a népet kellő értelmi érettségre, szükséges politikai belátásra, jogával okosan élni tudásra vezetni van hivatva? S azért nem méltán tarthatja-e magáról e részben is a népnevelés, hogy a hazának jóléte nagy mértékben az ő közrehatásától függ?

Noha azonban a népnevelés a haza felvirágzására jelentékenyen hat, távol kell maradnunk az oly elfogult vélekedéstől, hogy: a hazának sorsa egyedül a népneveléstől függ; mi rajtunk áll tehát a haza boldogsága és fennmaradása, rajtunk, kik a népek nevelésével foglalkozunk! A közgazdaság fontartja a társadalomban a rendet, a személy- és vagyontulajdonjogot; a bíróság oltalmazza a polgárok jogait; a hadsereg védi az országot erős szakszakszétulások ellen; a mezőgazdaság, ipar, kereskedelem gondoskodik az anyagi szükségletek ellátásáról; de minek soroljam elő valamennyit? mindezen intézményeknek megvan lényeges közrehatása a haza jólétére s jövődjének biztosítására. Mégis az bizonyos, hogy a nevelés-oktatás intézménye — ide érve természetesen az egyházat is, mint fő-fő nevelőjét a népeknek — céljának fenségét tekintve, a társadalom minden egyéb intézményét fölülmúlja, mert az közvetlenül az ember rendeltetésére, szellemi tökéletesedésére irányul. Elvonatkozva az emberi természet gyarlóságától, melynél fogva a társadalom tökéletlenségével mindenkor tele volt és lesz, — képzhető oly állapot, melyben mindenki saját magától a szent cselekszik, a mint a közrend és közjó igényli, — akkor közgazdaságra nem volna szükség. Képzhető, hogy magát mindenki a belénk oltott erkölcsi és jogi törvényekhez szabja és igazságtalanságot soha el nem követ, — akkor nem volna per s a bíróság fölöslegessé válnék. Képzhető, hogy a nemzetek ki és benn békeességben élnek s egy-

más megtámadásának bennök még gondolata sem támad, — akkor nem volna ok katonaság tartására. És így tovább; minden intézményre képzhető oly állapot, melyben azon intézmény szükségletének válnék; csak azon intézményre nézve, melynek hivatása a népek általános nevelése és tanítása, nem képzhető oly állapot, melyben szükségletének mutatkoznék, mert az az embernek szellemi tökéletlenségét veszí föcéljával, a tökéletességre törekvés pedig meg nem szűnhetik; az ember, míg ember, annak hiányával létező állapotban nem élhet, mert az természetéhez, lényegéhez tartozik.

Akadnak azonban oly aggodalmaskodók, kik olyformán beszélnek, hogy: jó, jó; hirdessétek csak azt a népnevelést oly üdvözítő dolognak, nem lesz annak a hazára nézve jó következménye. Az a sok mindenféle ismeret, mire most a népiskola a gyermekeket oktatja, felületes tudásokká teszi ezeket, kik elkezdenek okoskodni az egyenlőtlen vagyoni helyzet fölött, elkezdenek kételkedni a vallás tanában, — és meg van bennök teremve az elégtelenség a társadalmi renddel, minek folytán készsége hűvévé válnak a romboló nihilizmusnak. Hát ez már csakugyan baj volna. Ha azt vesszük, hogy ezen társulatok hűvének törekvése az emberi józan szabadság kivívása és állandósítása iránnyal, hát magát ezen törekvést kárhóztatni nem lehet. Az embernek szabadság kell, hogy szellemi erőit kifejtthesse és tökéletesedésében mind fölebb haladhasson; rab-szolga nép nem vett részt az értelmi felvilágosultság terjesztésében, s erkölcsi műveltségét illetőleg is mindenkor elsözmörítő satnyaságot tüntet föl. Hitte, vallotta, tanította ezt a kereszténység is minden időben, hiszen ez az, mely minden embert egyenlő isten-teremtésének hirdetett; ez az, melynek szelleme a rab-szolgaságot eltörli. De ha tekintjük azon elveket, melyek ezen társulatok eljárását céljaik előlése tekintetében vezérlik, tárgyilagossággal gondolkodással lehetetlen el nem ismerni, hogy bennök a társadalomra iszonyt vészt hozó elem rejlik. Mi ezeknek eljárásában alapelvök? Az, hogy az állami hatalom képviselőit és annak közegeit, ha a népek szabadságának s ez által boldogságának útjában állanak, szabad, sőt jogos az utóból meggyilkolással félretenni. Ha ezen tételt rendes okoskodás alakjába öltöztetjük, így fog hangzani a syllogizmus: a ki a népek boldogságának útjában áll, azt szabad megölni; de a hatalomnak im ez a kezelője a nép boldogságának útjában áll, tehát ezt szabad megölni. Mivel pedig a nép egyes emberekből áll s a nép boldogságát egyesek boldogsága teszi, azért ezen okoskodás értelmében a következő is kifogástalan: a ki az ember boldogságát gátolja, azt szabad megölni; de Péter vagy Pál az én boldogságomat gátolja, tehát Pétert vagy Pált szabad megölnöm. És milyen állapotot szül aztán az ilyen tanításnak általános: érvényre emelkedése? A gyermek azt találja gondolni, hogy apja, mert él, utjában áll az ő jobb léthez jutásának: nosza rajta! szabad elválni élete fonalát; valaki azt találja, hogy ő azon állásban, melyet én elfoglaltok, azért nem helyezkedhetik bele, mert én élek, utjában állok így boldogulásának! tehát föl a fegyvert! megvan a szabadság engem elküldeni más világra. És így tovább, mindenkinek szemében lesznek olyanok, kik miatt kívánt jó sorsot nem élvezhet, kiket tehát joga van az élők sorából kiirtani. Lehet-e józan eszű ember, ki előtt az ily állapotok bekövetkezése kívánatosnak tűnnék föl? Azonban én úgy vélem, hogy ha az ily romboló eszmék forrását és terjedését okát kutatni kezdjük, azt nem a felületes tudásban fogjuk megtalálni. Megengedem, hogy a sok mindenféle tudásnak elemeivel föl-izgatott ész igen hajlandó lesz az ily tanokat megtagadni; azért gondoskodnunk is kell róla, hogy népnevelésünkben ily baj ki ne nője magát; de a dolog valójában úgy áll, hogy vannak az ily eszmék harcosai közt magas műveltségű, vannak a képzetséges alantabb fokán álló egyének; a tanultság minősége tehát nem jellegzi őket, de igenis jellegzi az, hogy valamennyien vallástalanok. Annak e szerint, hogy a népiskola által nevelt nemzedék az ily eszméknek tévtutjára ne botoljék, nem az lesz orvosossága, hogy a műveltség mennél vékonyabb táplálékában részesítjük a népet, mert ez veszélybe ejtené a hazát más oldalról; hanem az, hogy induljon és vezetessék a népek nevelése erős vallásos alapon, határozott vallásos szellemben.

Ime, ez — a nevelés vallásossága — volt az a másik eszme, mely az én elnöki zászlómra írva a t. egyesület előtt lobogott!

(Folytatása következik.)

csók dolgában is épen így vagyunk. Az ember csókol szerelemből és csókol szeretetből s hogy a kettő között mi különbség van, azt elbíralni t. olvasóinkra bizzuk. A szeretet csókjának a családi és baráti életben van helye. A szerető szülők hány-szor nem illetik gyermeküket a szeretet csókjával? A szerető édes anyja milliónyi csókja, míg gyermekét felneveli — a szeretet csókja. Midőn a fiú a közelfekvő intézetbe megy tanulni, vagy pedig onnan hazatér, a szülők és testvérek a szeretet csókjával halmozák el. Sőt az édes anyja még a veszőt is megcsókolja, mivel olykor-olykor a „Pistukát” megrakja.

A jó barátok, midőn egymástól fájdalmas búcsút vesznek, vagy pedig hosszas távollét után találkoznak, a szeretet csókjával üdvözlik egymást.

Hát van még a java . . . a szerelem-csók. Hogy mi módon és mekkora részösszegben szolgáltatják ezt a szerelmesek egymásnak, ebben ép úgy nincs szabály, mint a hogy a csók-tudós társaságnak nincsenek alapszabályai.

E tekintetben Petőfi is azt tartja:

„Végre — azt mondják, úgy jó a pénz,
Hogyha megszámálva van;
Hanem a csók csak nem pénz talán?
Hadd legyen hát számtalan.”

A szerelmesek csókolózásairól legtöbbet beszélhetnének a szoba falai, a lugasok és az árnyas ligetek. A szobából mihelyt az örökös mama kiveszi lábát, a szerelmesek neki esnek és egymásnak csókokat adnak.

Hát a csendes pásztorkörökben, a hold halvány világánál, a milliárd csillag ábrándos fényénél, melyek a lugasok sötét ár-

nyát oly kétesen világítják meg, mily kedves az ölelés, mily édes a szerelmesek csókja!

Mintha csak tiltott gyümölcsöt élveznének, oly szeretettel, oly odaadással csüngenek egymás ajkain. S tán épen azért oly kíváncsi, mert oly részegítő e kis Amor-nedv, mert csak a választottaknak szabad megközelíteni azt.

Az olyan ember, ki a csókot utálja — mert ilyenek is vannak — zord, mogorva, fásult kedélyű. Az az ember hus és hideg vér, kedély nélkül. Csak a fásult kedély tarthatja a csókot prózáinak. Igenis, nem-hogy prózai volna, sőt a legnagyobb költészet . . . egy esztetikailag szép valami. Mert midőn azt mondjuk hogy: „Szeretet az élet, szerelem nélkül csak érdektelen nyomorúság földi létünk”, a szerelmet nyilván az ember legnagyobb esztetikai szépségéül vindicáljuk. Már pedig a csók nem egyéb, mint a szerelem nyilvánulása, mint annak kifolyása; tehát méltán számíthatjuk széphek.

A csók a legeszményibb valami, a mi után csak törekedni lehet. Hisz a lovagkorban egy delnő csókjáért a lovag még az óperenciástengeren túl, réczelábon forgó aranyvárnak bűvös kútjából bájított is hozott volna.

A csóknak hasznos és jóvoltáról még köteteket lehetne összeírni, de az mind nem ér semmit, mert csak elmélet marad a világ végeztéig, hanem arról inkább győződjék meg ki-ki tapasztalatilag.

F. Sándor.

Levelezés.

Hogyan fizetik némely helyen a tanítókat?

Kovácsna, 1882. aug. 6.

Közelebb Zabola községén utazván keresztül, szemembe tűnt a szép kinézésű nagy iskola. Megnéztem belső osztályzatát is; remek mű, csaknem páratlan falun. De ezen alkalommal nem igen kedvező esetről értesültem, hogy t. i. ezen államilag segélyezett iskola négy tanítója már egy év óta nem kapott fizetést, sőt egyik közülök 18 hó alatt egy krt sem kapott.

Az iskolaszék a költségvetést még a múlt ősszel jókor elküldötte a tanfelügyelői hivatalhoz, ugy a tanítók is az ötödéves pótlékért a kérelmeket, de idáig sem államszegély, sem ötödéves pótlék nem érkezett.

A tanítók több rendben folyamodtak ez ügyben a tanfelügyelői hivatalhoz, személyesen testületileg is megkeresték, kérelmeztek két ízben a nagyméltóságu közoktatásügyi miniszteriumnál, a járási szolgabírói hivatalnál, de még annyira sem méltatták sehonnan, hogy nyomorúságuk enyhítésére vizsgálató választ nyerjenek. Ugy vélik, hogy a költségvetés és az ötödéves pótlékra vonatkozó kérelem a tanfelügyelői hivatalnál tévedt volna el. Ha ez így volna, nagyon dicséretes hivatali eljárásról tanuskodnék. Négy szegény családostanítót szenvedtetni, több a soknál; ilyen eset a hazában bizonyosan nem fordul elő. El lehet képzelni, hogy az élelmi szerek drágasága mellett minő módon tarthatják fenn magukat szegény családostanítók 12—18 hónapig.

A felelősség ezért első helyen minden esetre a tanfelügyelőséget terheli, melynek jó eleve tudomása volt az ügyről s még sem tett meg mindent, hogy az így ne történjék. Székely közmondás: „Lágy pásztor mellett ... elpusztul a nyáj.”

Most a tanítók Ő Felségéhez szándékoznak folyamodni nyomasztó inségük enyhítéséért; ez szép lesz Háromszék tanfelügyelőségére nézve; ilyen eset több nem fordul elő, mióta a községi iskolák fennállanak.

A hazai lapok t. szerkesztői kéretnek ezen nem kedves értesítés átvételére, hogy tudva legyen a hazában, miként fizetik itt Háromszék megyében a keleti Kárpátok alatt némely helyen a községi tanítókat.

Egy utazó.

Mindenféle.

— **Megyei közgyűlés.** Folyó hó 11-én tartott meg a megyei tavaszi gyűlés. Ritkán volt ily nagy gyűlés Háromszék megyének; tehát az illetékes körök nagyon családok ama számításaikban, hogy a nyári munkaidő miatt kevesen fognak megjelenni s így a diadalt jelöltjeik számára biztosítják. Legérdekesebb volt a tisztviselők választása idejének meghatározása felett kifejtett vita. A többség kérvényt adott be, hogy a kormányi leiratok felolvasása után, elterve a tárgysorozat rendétől, közvetlen ejtessék meg. A kisebbség szónoka a tárgysorozat megtartását kívánta. E kérdés, tekintettel a többség zajos kívánságára, szavazás alá nem is bocsátatott, hanem meggyünk érdemes főispánja a választás megtartását délután 4—8 óráig tűzte ki, a melybe mindkét rész belenyugodott. A választás délután 4 órakor kezdetét vette; a főjegyzői állásra óriási többséggel br. A p o r Gábor választatott meg. E választás nagy lelkesedést szült; méltán is, mert az általános ohajnak elég tétetett. Főszámvevőnek több candidát hiányában köztetszés között Forró Béla választatott meg; árvaszéki ülnöknek Nagy Dénes; a Kézdi felső járásban segéd-szolgabírónak Geréb Béla óriási majoritással, az alsó Kézdi-járáásban segéd-szolgabírónak Bartók Károly Dimény Ferenczel szemben erős küzdelem után. A választás némely részletei a politikai lapok keretébe tartozván, nem is fogunk hozzászólni.

— **Rejtélyes eset** tartja izgalomban Csik-Szereda közönségét. Folyó hó 9. és 10-ike közti éjjel 1—2 óra közt egy ismeretlen egyén behatolt Gál Endre ügyvéd házába azon szobába, hol a gyermekek és egy cseléd aludtak. A lámpát eloltotta s az egyik gyermeket ágyából feltuszkolta. A cseléd felébredt és zajt ütött. Gál E. a zajra azonnal ott teremvén, a megrémült gyermeket lecsendesítette, vélvén, hogy csak álmában riadt fel; azonban alig tért vissza ágyába, a gyermek újra felsikoltott s hívta apját, mert „viszik el”. A tettes tehát másodszor is háborgatta a gyermeket. Erre Gál revolvért véve a folyosóra rohant s ugyanekkor vette észre a vak sötétben a tettest, ki a szomszéd kerítésén át eliramodott. Ugyanez az egyén azon éjjel a városon több háznál is megfordult s rémitgette az alvókat. Így Hazai László nejéhez, férje honn nem létében a férj nevében kéredzett be, de az asszony a hangból nem ismervén férjére, nem bocsátotta be. Györfi Ignác ügyvédnél is megfordult, hol a cselédnek sikerült eltuszkolnia. A kir. közjegyzőnél előbb a háló szoba ajtaján dörmöbözött, azután az iroda folyosóra nyíló ajtaját kezdte feszegetni. A beteg férje mellett ébren levő nő revolvért ragadott s a szobákon keresztül az irodában alvó sógorát felébresztette. Itt zajt ütöttek s a jómadár kerekelt oldott. Mint mondják, több helyen is jelentkezett ez éjjel ez alkalmatlan vendég. Senki se tudja kilétét. Sem a rendőrségnek nem sikerült nyomára akadni. Nem foghatjuk meg, mi czélja lehetett ama koválygó szellemnek, hogy mind olyan házaknál jelentkezett, hol kis gyermekek vannak. Egy szolgáló azt állítja, hogy hosszú szakállu barna férfi volt, szárközépig érő hosszú fekete felsőben. Ebből a közönség már kieszelte, hogy az illető zsidó volt.

— **Csik-Szentkirályi körorvossá** f. hó 7-én Dr. Nagy Ferencz karczfalvi körorvos egyhangulag megválasztatott. Gratulálunk a választó községnek a szerencsés választásért, a megválasztottnak pedig sok szerencsét kívánunk új állomásán.

— **Alcsernátónból** írják lapunknak a következő érdekes esetet. Kádár István jó-módu gazdaember 200 frtot vett fel István Dániel kereskedőtől. István Dániel a pénzt boltjában több falusi ember jelenlétében fizette ki. Másnap délután Kádár a csűrben aludott, elaggott beteg neje pedig benn a házban feküdt, midőn egyszerre egy törpe, zömök, hosszú daróc köppenyebe burkolt álarczos férfi lépett a szobába s pisztolyt és kést szegezve a vénasszony mellének, követelte, hogy adja át a tegnap kapott pénzt. A halálra rémült asszony felvászorgott ágyából s a követelt pénzt átadta. A rabló megszámolta a pénzt s aztán iszonyu fenyegetések között, hogy azonnal megöli, ha egyet kiáltani mer, az ajtót az asszonyra zárta és a kerten keresztül távozott. A nyomozat — mint halljuk — megindítottat a titokteljes rabló felfedezése iránt.

— **(Beküldetett.)** A gyergyótligyes postamesteri állomás pár hó óta egy a kezeléshez mit sem értő nő felügyelete alá volt helyezve. Most ez állomás a közönség előtt egészen ismeretlen okból üresedésbe jöven, arra a nagyszobeni m. kir. postaigazgatóság által f. hó 20-án 2009. szám alatt pályázat nyitott. Minthogy ezen állomás betöltése, tekintve, hogy Tölgyes községe a haza végvidékén, közvetlenül a romániai határszél mellett fekszik s tekintve továbbá, hogy ezen postahivatalhoz tartozó kerületben 2 esendőr-örsparancsnokság, 2 pénzügyőri szakasz, 2 vámhivatal, 1 vesztgintézeti igazgatóság, 1 vesztglő kirendeltség, 1 szolgabíróság, 5 községi előjáróság, a megyei havasi javak 1 kezelősége és több mint 300—400 kereskedő tartozik, valamint kereskedelmi, közgazdasági, pénzügyi, rendőri, állategészségügy-rendőri, közigazgatási és különösen hadászati szempontból a magas állam érdekében áll: kívánatos, hogy magának közbizalmat szerzett, kifogástalan előéletű, a posta kezelésére képes, kellő biztosítokat nyújtó férfi és ne nő neveztesék ki, mert mint mindennél, egy a postahivatalnál is egyik legfontosabb dolog a hivatalos titok szigorú megtartása, s habár erre az illető eskü által lesz kötelezve, en-

nek betartása csak az azt higgadtan megfontolni tudó férfitől s nem a felügyelettel már megbízott és a postamesteri címhez igényt tartó nőtől várható el. Minthogy tehát biztos forrásból merített értesülés szerint Tölgyesből több képes férfi adta be pályázatát, ennél fogva jogosan elvárható, hogy postamesterünkke egyike a férfi-pályázóknak neveztesse ki. Gyergyó-Tölgyes, 1882. július 31-én. Egy kereskedő.*)

— **Az Oltba esett.** Csik-csicsói Both Julisnak Mózes nevű másfél éves fia vigyázatlanság miatt folyó hó 1-én az Olt folyóba esett. Hulláját 2-án találták meg a vízben.

— **Vizbe fult.** Gyó-Szt.-Miklóson f. hó 5-én délután egy molárnak másfél éves gyermeke a malom közelében levő hidon játszódván, a vízbe esett és belefult.

— **Primitíai ünnepély.** Nyujtóról a következő sorokat vettük: Mult hó 30-án vagyis pünkösöd után IX. vasárnap mutatá be egyházmegyénk egyik szépműnyű új áldozára nt. Vargha Sándor szülőföldjén Nyujtóról első szentmise áldozatát. A zöld galyakkal és virágokkal ékesített plebáni templomban, hol nagys. és ft. Bálinth Károly cz. kanonok főesperes és ft. Kovács Elek alesperes urak vezetése mellett kezdé meg a vérontás nélküli áldozat bemutatását, öröm és meghatottság ült a nagy számban megjelent ájtatoskodók arcán. E meghatottságot még fokozá ft. Balogh Ignác károlyfehérvári theol. tanár ur, ki, mint az új misének egykori kedves tanára, evangelium után a szöszékre lépővén, a legjellegesebb beszédet tartá. Szavainak igazságával sok hallgatónak szemeiből könnyeket csalt ki. A mise végén az új áldozár áldásában részesültünk. Nagyban emelték az ünnepély fényét a fehérbe öltözött kis leánykák, kik mint annyi kis angyal, állottak körül az oltárt. Az isteni tisztelet végeztével nt. Vitos Mózes helybeli plebános ur vendégszerető asztala köré sorakoztunk, szám szerint 62. Az új misés rokonai a szülői háznál gyűltek össze örömlakomára. Az izletes ételeket fűszerezték a szebbnél szebb felköszöntések. Először emelt poharat Bálinth Károly kanonok ur ő nagysága mélt. és ft. Lőnhart Ferencz megyés püspök urért, majd az új áldozárért. Talpraesett és mindnyájunkat fölvilágosító pohárköszöntéseket mondtak: mélt. Szentiványi Ignác és ft. Bálinth László pleb. urak. A helybeli kántor-tanító, Finta Gáspár ur, ki 8 gyermeknek édes atyja, 5 életre termett kis fiával több énekarabot quartett- és duettben és a primitiánsra irányuló üdvözlő verseket adott elő. Az ártatlan kisedek ezen produkciója oly jól sikerült, hogy a társaság nem egyszer viharos tapsokban tört ki. Isten éltesse a derék apát és tartsa meg szépműnyű gyermekeit. — És most, kedves paptestvérem és barátom, fogadd régi iskolatársad szerencsekívátnát a nyilvánosság terén is! Nyíralji.

— **A királyfi neje és a székely csaplórsné.** Piskiből írják: Stefánia főhercegnő aug. 1-én a Boldogfárvához közel fekvő Bajesd felé tett gyalogságtól közvetlen környezetével. A kalauz tisztét Paj Zsigmond járási szolgabíró teljesíté, ki nagyon jól ismeri a vidéket és mindenütt a főhercegnő előtt haladva szemelte ki a megállapodásra érdemesebb pontokat. A szolgabíró ur igen ügyesen és elismerésre méltóan ciceronészkodott, mindazonáltal két körülmény mégis megnehezítette kissé feladatát. Egyik az, hogy a gondviselés a szolgabíró urat jókora testalkattal áldotta meg, és a séta, meg a nap heve csakhamar még sulyosabbá tevék lábainak amugy sem kiesinyelhető terhét, a másik körülmény pedig az volt, hogy az élénk kedélyű főhercegnő többnyire gyors léptekkel haladt a szolgabíró után. — Így történt, hogy ő fensége, — ki az idő egy részét halázzással és rajzollással is tölté — a mint a szép vidék egy kies völgye felé indult, egyszer csak nem látta a kalauzt maga előtt, megállt és visszatekintett, a szolgabíró ur bizonyos távolságban ugyancsak

) Tárgyhalmaz miatt késés. Szerk.

törülgette homlokát. A főhercegnőnek jó szíve van, pihenést rendelt és kifejezte abbéli ohajtását, hogy egy magyar csárdába szeretne betérni. Epen. közelben volt egy utszéli korcsma és a társaság oda indult. A csaplórsné, egy talpig derék székely asszony, a mint meglátta előkelő vendégeit, meglepetve kérdé a szolgabírótól: „Méltóságos uram, ugy-e ez a királyfiné?” — „Az az, csak legyen csendesen!” volt a halk hangon adott válasz. A csitítás azonban hiába való volt, az asszony odalépett ő fenségéhez és egész szeretettel mondá: „Már édes lelkem, engedjen meg, hogy ilyen mindennapias gunyában vagyok. Ha tudtam volna, hogy betér hozzám, bizony fölvettem volna az új ruhámat!” — Stefánia főhercegasszony nyájas mosolylyal viszonzotta az egyszerű asszony üdvözlését. A társaság aztán visszatért Boldogfárvára.

Borszék fürdővendégeinek névjegyzéke.

(Folytatás.)

Sántha Lajos, miniszt. oszt. tanácsos, családával és egy cseléddel, Buda-Pest. Grün Izák, keresk. családával és egy cseléddel, Görgény-Szt.-Imre. Jeszenszky Miklós, magányzó, egy cseléddel, Gy.-Szt.-Miklós. Puskás János, m. kir. honvéd hadnagy, Fogaras. Dr. Szentpéteri János, m. kir. honv. ezred orvos családja, és 3 cselédje, Maros-Vásárhely. Barthos Károly, ügyvéd, nejével, Kézdi-Vásárhely. Póni Péter, birtokos, családával és egy cseléddel, Jassy. Hajnal József, kir. járásbíró, Maros-Vásárhely. Biás István, ügyvéd, gyermekével, Maros-Vásárhely. Fleissig József, keresk. nejével és két cseléddel, Fogaras. Alexander Micu, érseki vicarius, Fogaras. Joann Solnai, v. esperes, K.-Polyán. Engel Imre, gyak. orvos, családával, 2 cseléddel, Maros-Vásárhely. Lengyel Kristóf, nejével és egy cseléddel, Torda. Özv. Czifra Lukácsné, magányzó, Lóna. Hajnal Róza, magányzó, Bottosán. Popovits Dimitru, birtokos, Jassy. Theresia Ranette, birtokos, egy cseléddel, Jassy. Ugron Lázárné, birtokos, leányával, Szombatfalva. Máthé Vince, F. rendi áldozár, Szárhegy. Gáspár Antalné, keresk. rokonával és egy cseléddel, Maros-Vásárhely. Voith Izidor, birtokos, Gyeke. Gálffy Ignác, polg. isk. igazgató, Miskolcz. Martinovits János, p. isk. tanár, Homonna. Derzsi K. Ferencz, tanár, Sz.-Udvarhely. Czegléd Elek, tanár, Miskolcz. (Folyt. következik.)

Szerkesztői izenetek.

Haszn, Gyó-Sztmiklós. A tréfa elég sikerűlen van megírva. Azt hisszük, hogy olyan ügyes tollal komolyabb tréfákat is lehetne írni. A most küldöttet egyelőre félretettük.

K. Ka., Gyó-Sztmiklós. Előre megígértük mult izenetünkben, hogy ígért cikkét minden esetre közölni fogjuk. Nem is tagadhatjuk meg ezuttal az élvezet olvasóinktól, hogy — tett ígérőnkhez képest — kegyedtől, ki már több ízben szíves volt felkeresni, egy cikket ne közöljünk. Ime, a mint következik szóról-szóra:

„Hasznos gyógyszer a kedélybetegség ellen.

Talán sokan nem lesznek velem egy véleményen azon gyógymódot illetve, melyet alább közledek, de azért nem csüggedek, hanem bátran fogok tollat azon tudatban, hogy a vélemények különbözők s azon reményben, hogy a sok közül akad egy néhány olyan is, ki gyógyszeremet hasznosnak fogja tartani.

Hadd lássuk, mi az a kedélybetegség? Életunság. Reménytelenség. Vallástalanság. Vágyak az elérhetlenért és munkátalanság. Ezek nemde nagy szavak? *) És a ki átérzi e szavak jelentőségét, az tudni fogja, hogy ezek egy véghetetlen sivatagot képeznek,*) melyben sok ifjú életnek romjai vannak eltemetve ...

Nem szánandó látványt nyújt-e a beteg kedélyű ember elsoványodott, sápadt arcával, besett szemeivel és redős homlokával?*) A lélek betegsége elrutítja a testet is, mert e kettő szoros összefüggésben lévén egymással, egyiknek kóros állapota a másikra is kihat.

Oh, borzasztó betegség a kedély megromlása! melynek okozata leggyakrabban családás.*)

A ki sokat csalódott, annak végre megtörik hite Istenben ugy, mint az emberekben.*)

Az ilyen aztán nem talál senkit, ki előtt szívét felnyithatná; azt hiszi, hogy nincs sehol egy baráti szív, mely előtt elmondhatná: mi az, a mi oly igen betegre teszi, mi az, a mi ugy fáj és örülni nem engedi! ...

Azt mondja Schiller, a híres német költő:

„A megosztott öröm kettős öröm,

A megosztott fájdalom felényi fájdalom.”

Erzi a kedélybeteg is, hogy ha találhatna egy nemes, őszinte leányt, ki előtt beszélhetne mély fájdalomról, kétségbeeséséről, lelke nagy teherrel szabadulna meg, de mert nem hiszi ily lény léte-

*) Bizony a definitio meglehetősen szántit. Szerk.

*) Már t. i. ezek a szavak? Vagy azok jelentése? Szerk.

*) Kegved azt hiszi, hogy kedélybeteg; de mindennek dacára nem hiszem, beismerné, hogy „redős homlok” van. Szerk.

*) Az már megeshetlik. Szerk.

*) Ellenkezik a keresztény vallás hitelveivel. Szerk.

hetését, azt képzei, hogy a ki előtt szívét, lelkét bizalommal feltárná, az háta megett gunyosan kacagva fölötte.)

S még ha hinne is ily lény létezésében, akkor sem panaszkodnék, mert a sok szenvedés kintja alatt szíve egyre büszkébbé lett s irtózá gondol a szívalom rongyosfillérére. Kerüli az emberek társaságát, mert az kínos rá nézve, mivel őt nem érdekli senki... semmi... A magányt tartja legjobb hívének, az gunyt, csalódást elfed. És így halgatva, némán viseli lelke mély gyászát.

És végre mi lehet következménye e végnélküli kínos töprengésnek?

Legjobb esetben az, hogy a szív teljesen érteketlenne válik. Oh, pedig ez szomorubb gondolat annál: élő halottá lenni?!

De következményei gyakran: öngyilkosság, vagy megtévelyedés.

Hanem cselöml nem az, hogy e betegség minőségét eseteljem, inkább az, hogy ez ellen egy szerintem hasznos gyógyszerrel beszéljek.

Egyszer, bizonyos okoknál fogva, egy ifjú festőnek rémes gondolatai támadtak, melyek súlyosan neheztedek lelkére, mint nehéz, borzasztó bosszorkány nyomás. Nem tudott sem a ragyogó napvilág, sem a szelíd holdfény alatt a gyötört képektől szabadulni; éjjeli nyugalma oda volt, állapota mind aggasztóbbá vált. Barátai legvidorább társaságában sem derült fel kedélye, mely már nagyon betegedő lön.

Mindent, a mi lehetséges volt, megkísérett, hogy gyötört gondolataitól szabaduljon, de hasztalan. Végre esetet ragadott s vászonra rakta mind azokat a sötét, kétségbeesett képeket, melyek annyira kínozták lelkét, egy csoportba egyesítve, egy teljes kompozícióba. Feje és lelke megszabadult a képzelet rémeitől teljesen, mikor utolsó vonását tette a képen.

Ez tehát megtalálta kedélybaja ellen a gyógyszert.

De mivel igen kevés embernek adatott festői talentum, olyanok pedig számosan vannak, kik-

*) „Ábrándozás az élet megrontója.” Szerk.

*) Mi épen megfordítva azon gonosz hiedelemben vagyunk, hogy azt az illetőt „valaki” felette is nagyon érdekli. Szerk.

*) Gondolatnak elég vakmerő, az igaz. Szerk.

nek kedélyük nem ép, ennél fogva haszontalan feleség volt a festészetül mint gyógyszerül be-szélni. Hanem van más módja is annak, hogy az ember a kedélyére nehezédő fájó gondolatoktól szabaduljon, — hasonló ahoz, melyet elmondék, de könnyebb: az írás.

Ez olyan hasznos szellemi házi gyógyszer, melyet Göthe is használt. Neki ha valami szívét nyomta, azonnal dalt írt belőle.

Göthe Werthert négy hét alatt megírta és abba egész világfájdalmát letette, és azután ismét új úde életre érezte magát jogosultnak.

Igaz, hogy írói talentum sem soknak adatik, de azért mégis kísértük meg, kétségbeesett gondolatainktól (ha vannak ilyenek) szabadulandó, azokat papírra tenni; sikerülni fog.

Hisz a szenvedés érzelmeket támaszt és ébreszt bennünk. A ki boldog, az nem gondolkodik. Egy szenvedő, érző lélek elmélkedik és ezt a kezét könnyen betűkké alakíthatják. A szenvedés megtanít írni, vezetni kezünket. A szellemi munkásság új életet ad s egy sokkal szebb világot tár elénk. Azért tetterőre fel! Ne engedjük lelkünket végték elmerülni a sötét gondolatok tömkelegébe, ragadjunk tollat s tegyük papírra mindazt, a mi bánt, bármily borzasztó legyen is az! A papír türelmesen elvisel mindent, mit rá rakunk. S tapasztalni fogjuk, hogy fejünk és lelkünk megkönnyebbül, még inkább, mintha egy barát kebelébe öntöttük volna bánatunkat; kedélyünk lassankint teljesen felülül, kétségeink feke-e szála közé a remény sugara szövednek, Istentől bizalmunk, élet- és munkakedvünk visszatér!

Kritsa Klára.

*) De talán nem csak egyedül a szenvedőknek vannak érzelmek? Szerk.

*) Ez talán a „legújabb” lélektani elv? E szerint minden ember kivétel nélkül boldogtalan? Szerk.

*) És zárjuk be asztalfiókunkba. Szerk.

*) Igen a mit ráírunk, de nem mindent, a mit rá rakunk. Szerk.

*) Reméljük, hogy most már mi sem fogunk csalódni, ha azt hisszük, hogy cikkének prescribált hatása a szenvedő emberiség javára minden esetben meglesz. Szerk.

Hivatalos árfolyamok és érték- a budapesti áru-tőzsdén.

Augusztus 11-én.

Magyar aranyjárdék	119.80
Magyar vasúti kölcsön	135.—
M. keleti vasúti államköt. I. kibocs.	91.25
M. keleti vasúti államköt. II. kibocs.	110.75
M. keleti vasúti államköt. évi 1876	95.75
Magyar földtehermentesítési kötvény	99.—
M. földtehermentesít. kötv. záradékkal	97.75
Temes-bánati földteherment. kötvény	98.25
Temes-bánati földt. kötv. záradékkal	97.50
Erdélyi földtehermentesítési kötvény	98.75
Magyar szőlődezmá-váltási kötvény	97.50
Magyar nyereséj-sorsjegy kölcsön	120.75
Tiszaszabályozási és szegedi sorsjegy	110.25
Osztrák járdék papírban	77.—
Osztrák járdék ezüstben	77.75
Osztrák járdék aranyban	95.50
1860. államsorsjegyek	130.50
Osztrák-magyar bankrészvény	825.—
Magyar hitelbank-részvény	323.—
Osztrák hitelintézet-részvény	317.30
Cs. és kir. arany	5.64
20 frankos arany	9.51
Német birodalmi márka	58.45
London (2 havi váltókért)	119.80
Magyar papírjárdék	87.15

Felelős szerkesztők:

T. Nagy Imre, Dr. Kádbé Ferenc,
Ifj. Dobay János.

Kiadó tulajdonos:

Szabó Albert.

1479.—1882.

tkvi szám.

Árverési hirdetmény.

A csikszeredai kir. Törvényszék, mint telekkönyvi hatóság részéről ezen-

nel közhírré tétetik, hogy csikdelnei Kánya Józsefnek, Csik-Szent-Mihály lövészi id. Bokor Péter hagyatéka ellen, az ezennel gondnokul kinevezett Györfy Ignác ügyvéd által képviselve, 193 frt 62 kr tőke s járuléka, valamint 7 frt-ban megállapított árverés-kérsi költségek behozatala tekintetéből a csikszeredai kir. törvényszék területén fekvő és a csik-szentmihályi 795. sz. tjkvben A + alatt foglalt 8937., 8938., 8939. hr. sz. ingatlanok id. Bokor Pétert illető felerésze 21 frt kikiáltási árban, 9854., 9855., 9856. és 9857. illető felerésze 33 frt kikiáltási árban és 10387., 10389., 10390. illető felerésze 297 frt kikiáltási árban, Csik-Szent-Mihály község házában 1882. évi október hó 16. napjának délelőtt 10 órakor tartandó árverésen a kikiáltási áron alól is el fognak árvereztetni.

A venni szándékozók kötelesek a kikiáltási árak 10 %-át készpénzben, vagy az 1881. november 10-én 3333. szám alatt kelt igazságügyminiszeri rendelet 8. §-ban említett óvadékképes papirokban a bírói kiküldött kezéhez letenni. A vételár két részletben lefizetendő, még pedig: az első fele az árverés befejeztével azonnal, a másik fele az árverés befejeztétől számítandó 30 nap alatt 6 % kamatokkal együtt.

Az egyidejűleg megállapított többi árverési feltételek a hivatalos órák alatt a telekkönyvi hatóságnál és a csik-szentmihályi községi előjárásnál megtekinthetők.

Az árverés a fentti tjkönyvekben feljegyeztetett.

A királyi Törvényszék, mint telekkönyvi hatóságnak Csik-Szeredában, 1882. évi július hó 1-ső napján tartott üléséből.

1—1

Placzi árak

	Kézd-Vásárhely augusztus 3.	Csik-Szereda augusztus 9.	Sz. Udvarhely augusztus 2.	Gy.-Sz.-Miklós augusztus 5.
	frt. kr.	frt. kr.	frt. kr.	frt. kr.
Buza) tiszta	8 —	9 —	9 10	9 —
) elegy	7 —	—	—	6 50
Rozs) tiszta	5 60	5 —	5 60	6 —
) elegy	4 40	—	2 —	5 50
Arpa) tiszta	—	4 50	4 50	6 —
) elegy	—	—	—	—
Zab	3 40	4 —	3 50	3 80
Törökbuza	6 —	7 —	6 40	6 80
Kása) köles	10 —	10 —	—	8 50
) árpa	—	—	—	—
Borsó	7 —	—	—	—
Lenese	12 —	8 —	5 —	6 —
Fuszulyka	6 —	—	—	—
Lenmag	—	—	—	—
Kendermag	—	—	5 —	—
Bükköny	—	—	—	—
Pityóka	1 60	—	3 50	1 66
Marhahus	—	40 —	36 —	40 —
Disznóhus	—	44 —	44 —	48 —
Juh-hus	—	24 —	20 —	24 —
Szalona	—	36 —	80 —	70 —
Fagygyu	—	75 —	36 —	36 —
Malacz	1 —	—	95 —	90 —
Lud	—	60 —	1 —	80 —
Réce	—	30 —	—	80 —
Bárány) feje	—	—	3 —	1 60
) fekete	—	—	—	2 20
Egy pár csirke	—	40 —	65 —	—
10 tojás	—	15 —	15 —	13 —

Magy. kir. államvasutak keleti vonalának MENETRENDJE.

(Érvényes 1882. évi május 15-től.)

A Predeal—nagyvárad irány:

Állomások:

	Személy vonat 204. sz. óra és perc	T. v. I. II. III. oszt. óra és perc
Bukurestből	Indul	—
Predeal	—	—
Tömös	—	—
Brassó	Érk.	6.13 7.25
Földvár	Ind.	6.52 8.01
Ápáca	—	7.23 9.33
Agostonfalva	—	7.51 1.01
Kőhalom	—	—
Héjasfalva	—	10.15 4.01
Segesvár	Érk.	10.32 4.29
) vendéglő	Ind.	10.52 5.23
Medgyes	Ind.	12.06 8.10
) Elágazás	—	12.24 8.88
) N.-Sze- vendéglő	Érk.	12.30 9.50
) Ind.	—	—
Tövis	Érk.	2.06 12.49
) Elágazás	—	2.26 2.18
) Gy.-Fehér- vendéglő	Ind.	—
Kocsárd	Érk.	3.24 4.09
) M.-Vásár- vend.	Indul	3.34 4.50
) hely felé	—	—
Kolozsvár vendéglő	Érk.	5.59 8.47
) Indul	—	6.28 8.20
Nagyvárad vendéglő	Érk.	11.04 6.52
) Indul	—	11.24 —
Budapest	Érkezik	8.21 —

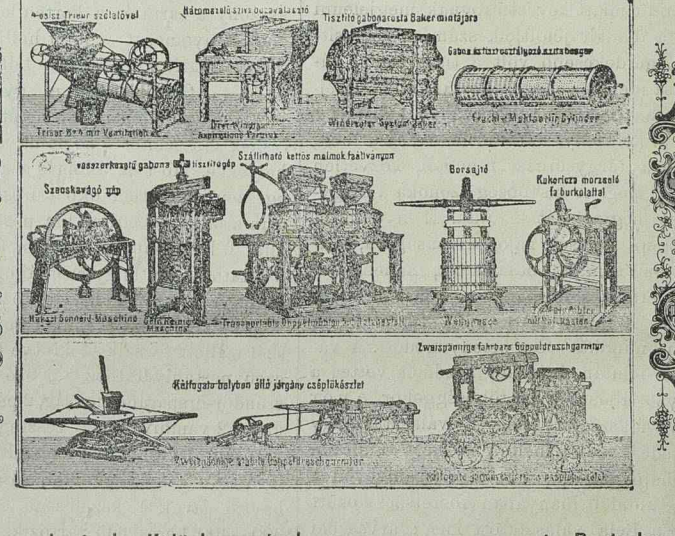
A Nagyvárad—predeal irány:

Állomások:

	Személy vonat 204. sz. óra és perc	T. v. I. II. III. oszt. óra és perc
Budapest	Ind.	7.30 —
Nagyvárad (vend.)	Érk.	4.18 262
Kolozsvár	Ind.	5.00 6.50
) Érkézik	—	9.40 4.58
Kocsárd, (vend.) (elágazás)	Indul	10.14 8.—
Tövis, (vendéglő) (elágazás)	Érk.	12.38 11.43
) (M.-Vás.)	Indul	12.48 12.23
Tövis, (vendéglő) (elágazás)	Érk.	1.47 2.17
) (Gy.-Fehv.)	Ind.	2.07 3.—
Kapus, (ben felé, (vendgl.)	Érk.	3.41 5.44
Medgyes	Ind.	3.51 6.52
) Ind.	—	4.11 7.42
Segesvár (vendéglő)	Érk.	5.22 9.49
) Indul	—	5.32 10.33
Héjasfalv	—	5.50 11.15
Kőhalom	—	—
Agostonfalva	—	8.18 3.53
Ápáca	—	8.51 4.41
Földvár	—	9.23 5.37
Brassó (vendéglő)	Érk.	10.02 6.48
Tömös	Indul	—
Predeal	—	—
Bukurest	Érkezik	—

A vastagabb keretbe nyomtatott számok az esti 6 órától reggeli 5 óra 59 perczig számított éjjeli időt jelentik.

Nyomatott Szabó Albertnél Kézd-Vásárhelyt.

Trieurök gazdaság számára:
Járgány, cséplőgépek, Szelelő rosták, Kukoricza-morzsolók, Szecskavágók, Borsajtók.

Különlegességek malmok számára:
Dupla malmok, Malom trieurhengerek, Gabnaosztályzó hengerek, Koptató gépek.

Daraválasztó gépek, Tarárok, Detacherök.

Rosta-lemezek:
Cséplőgép rosták, Liszthenger-szíták, Koptató lemezek, Ráspolj-lemezek, stb. stb.

Arjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve.